

Mój drëch – brzëch

Tómk Fópka

Gùst òkrãgli jak czerzenka

Szerszi jak nôwikszô rënka

Brzëch gò cygnie prosto w dót

A nômilszi w kuchni stót

Jesz përzinkã, jesz chòc kqsk

Jòdt jãz mù kałdun sã trzqst

Jesz chòc përzniã, jesz kqsynek

Temù Augùst grëbi bét!

Reno, czej jem òdecknął na mòjim stolëmnyim łózkù, na chtërnym bë mógl wëładowac fliger– jesz gò nie bëło. Sygnãło le przewrócëc na bòk a pò tim wstac – i ju sã òbjawił w całi swi kròsy: wiòldzi a òkrãgli jak miesãdz w pełni.

- I co sã tak na mie zdrzisz? – brzëcha jes nie widzót? – zapitót dërno. – Dòj pòkù – jem so sóm siebie ùspòkòjiwót. Bò më so dwaji kòrbimë ze sobã. Òn colemało mrëczy, òdmrëkiwò. W całoscë, czej je głodny – mô wiele do gòdaniò. Jesmë ju tak do se przënáconé, co to jinaczi sã nie dô. Biwò, co gò ò radã proszã. Razã mùzyczi słëchómë, filmë w internetach òbzérómë. Wiedno mô co do rzeknieniò.

Czej jem sã z nim wëkrãglót z wërów a szedł do kãpnice, dze pòłowã czasu zeszło na jegò mëdlenié a spłókiwanié. – To bë, dolëbóg chùtczi szło w jaczi autółowi mëjni. Leno, co bë piãc złotëch wpùscëc w maszinã, òkrãglëczka do kabinë wësadzëc, sprisznicowac a przë leżnoscë bótë wëpùcowac (chòcò nie je wiedzec, co to za jaczi są, bò bez brzëch nie jidze jich dozdrzec). To bë jesz pewno zbiegło na lakerowanié, sëszenié a mëcé pòdwòzò...

Òbuc gò téz nie je letkò. Kòszla mùszi bëc wikszò òd pòdkòszulczy a wãps – jesz wiksz. Pòmału nëch iksów zaczinò felowac... Bëlë jaczégò pasa do bùksów ni ma co próbòwac, bò òn nié leno bùksëska trzimie – le całi brzëchòwi majestat. Temù pas z jaczi mòcny bùli abò krokòdilowi skórë mdze wierã nôlepszi. Wiedno mòze sobie téz dròbantë zainsztalowac – tedë brzëcha ni ma tak widzec, le mùszi òpasowac, co sobie jich za krótkò nie scygnie, bò tej chłop za białką szlachùje.

Czejbë sã chcót czesto wënagòlëc a z nim na jaką plażã jic – za długò bë tam nie nie leżót, bò te grinpisë gò za jaczégò wieloriba wżälë a wcyg nazót do mòrza wrzucalë... A do tego białczy dzys-dnia nie lëdają za baro tëch z brzëchama. Wszëtkò mô bëc fit – zmiarté. Leno miészczì mògã bëc pãkaté. Z dëtkama. Bòdòj kòl jaczychs afrikańszëch ludków jesz rozmiejã achtniwac chłopów z brzëchama, bò jak sóm siebie ùzëwił – to ò familiã zadbò.

- Jò bë co zjòdt – òn mrëczy dali. – A cëz tã bë tak chcót, zupkã, jaje na mitkò? A òn mie taczé menu wëwidniwò: sztëk chleba szmòltã pòsmarowóny ze sledzã, do tegò liter smiotanë do pòpicò a pót fuńta wãdzonégò miãsa – na przëgrizkã. Co chcót – to dostót. Brzëch je ze zãbòma w dogòdënkù. Ti na

dole bëlno wiedzą, czej ti na górze to przegrzęą. Czedë to szło ju w dół do dzegwieniô – mój drëch stół sã dëbëlł wiöldzi a dwie knąpë pòpùscëtë ze sromòtë.

Czedë më sã zadostelë do autóła a rëgnãlë pòd robòtã do Wejrowa, w radio zacząlë òstrzegã: òpasujta, bò dzysô je na drogach slëskò a letkò jidze sã spùrgnąc. Ten mój mie na to: za tima cëgónama sã nie czeruj, nie chcesz sã spòznic – przëcësnij përzniã nen gaz! Tak tej jem przëcësnął a na pierszim zòkrãce më wjachelë w rów, to le zgrochòta. Tak-cos jô z nim móm co sztót. Jednegò dnia, prawie w pòstny piątk òn mie namówił, cobë òd Bendików w Nowim Dwòrze pòde drogã worztã a kwasné mlékò kùpiac. Jesmë sprawilë a tej jachelë. Worzcëskò bëłò zmiarzłé na gnòt, temù jem je so midzë ùda wsadzył na rozgrzenié a kwasny mlékò pòpijòł. Naròz zez krzaków wëskòklë szandarzë. Jem przëscygnął. Mlékò mie zalało całą gãbã razã z òkùlòrama a szandara widzacë taczi òbròzk z na wpół òdtajónã worztã midzë nogama – wsmarowòł mie sztròfã za nieòbëczajné zachòwanié na drodze.

Nieròz sã òdzëwò, czej nie je mù nót. Biwò, co w kòscele, òbczas cëchégò mòdlëniô – òn glosno co swòjégò wmòdli. Jaczë „amen” w pòłowie nowennë abò lëtanie. Na kòzanim wiedno drzëmie, colemało, czedë je jimrotné. Ùwòzno slëchò za to òbczas dëszpasterszczëch ògłoszeniów. Jinteresëje gò, chto kògò mò żeniałé a chto ju szedł w klónë. Nazòt dodóm mò ò tim wiele do gòdaniô...

Mój drëch je baro wërobiony pòliticzno. Czej jem czejs sã ùceszil: ale ta nasza ti Ùrzuli w Brukseli napëskòwała! To ji jaz w ne niemiecczë piãtë szło! Òn mie na to spòkójno: i co sã szerszenisz a smiejesz jak Rusk do kòłòcza? Napëskòwała a terò bãdzemë ZYCHER, co òni GWËS nawetkã DËCHT złómionégò dëtuszka Pòlsce nie dadzą. Abò jinã razã mëszlã sobie: za czim ti amerikónie taczégò òpiégò na prezydeńta pchają, kò to je ale żëwi trup prosto. A mój brzëch na to: przëzdrzë le sã na se... Temù ma dwaji na welowania chòdzymë apart.

Chòdzymë... Òn nawetkã chòdzy pò swòjémù. Równò, czë drëbòlã, czë jidã kraczajoma – to brzëmi pòdobno: jô: krok, krok – a òn: zybù, zybù, zybù – jak bë jaczégò francëszczégò piłkòrza chto wòłòł... Jak tak sobie we dwùch bez kròj a rój wanożimë, zdòwò mie sã co nie jem sóm, nawetkã jem niésóm...

Wczora, czej jem so pòstanowil wzac za dietã – miòł jem od nie do slëchaniô... A że to nikòmù nie je do zëcò pòtrzebne, a że dietã kòmùnyscë mają wëmëszloné, cobë mni òbiwatela w państwie bëłò. A że to je na pewno mòja wina, bò miészóm cëczër w arbace nié w tã stronã... A jenë jo...

Lëdze gòdają, co jô jem człowiek – òrkestra. Cos w tim je, równak ze wszëtczich mòjëch jinstrumentów – nôbarzi mie sã bãbel ùdòł...

Jem jô na diece – dochtór jã zapisòł

W swim gabinece, zarò z rena, dzysò

Ni móm jesc miãsa, na bòk słodczë smaczci

Do tegò pëlów farwnëch sztërë paczci

Të mòje sturice ùpieczë plinice

Nalëj bónkawë, pòstaw na stół

I leno sã sprawie drawò,

Bò marsza grajq mie flaczi znòu!